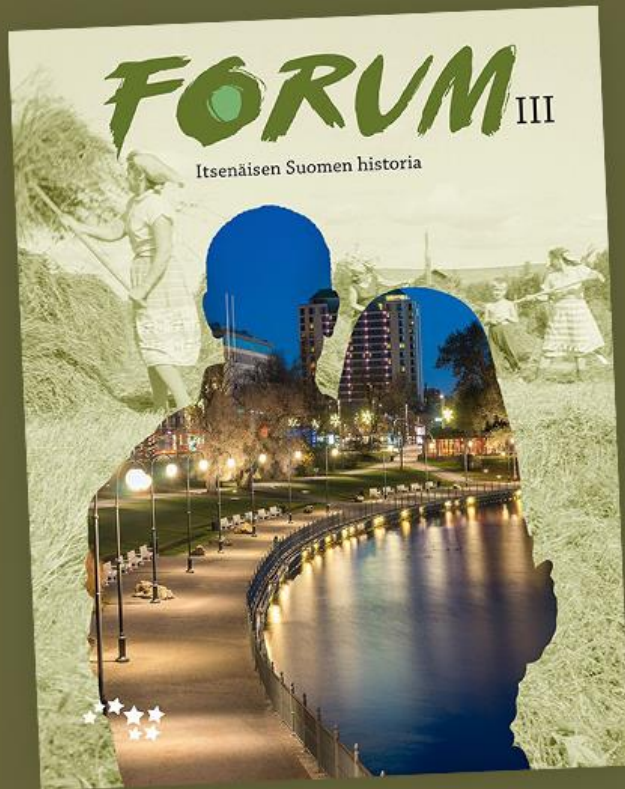


Luvut 11 ja 12



**Ulkopolitiikan  
nuoruusvuodet**

**Maailman huomion  
keskipisteenä -  
talvisota**



**Oppikirjan s. 88-91 ja 92-109**

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
<b>Saksa erosi Kansainliitosta</b>	<b>Neuvostoliitto tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	•
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	•	X
<b>Saksa liittää Itävallan itseensä 1938</b>	•	•
<b>Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle</b>	•	•
<b>Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939</b>	•	X
<b>Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939</b>	•	•

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933		
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938		
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle		
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933		
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938		
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle		
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

# Suomen ja NL:n kireät välit

- **Viileät koko 1920- ja 1930-luvun**
  - Karjalan kysymys
  - Rajakysymykset
  - Poliittinen epäluuloisuus
  - Raja 1918
- **Hyökkäämättömyyssopimus solmittiin 1932**

# **Saksan laajeneminen 1933-39:**

- Natsit valtaan**
- Saksa valtaa lähinaapurinsa**
- Kansainliitto ei pysty estämään**
- luottamus Kansainliittoon romahtaa**
- Sodan uhka nousee!**

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
<p>Saksa erosi Kansainliitosta</p>	<p><b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b></p>	<p><b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b></p>
<p>kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933</p>		
<p>Saksa liittää Itävallan itseensä 1938</p>		
<p>Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle</p>		
<p>Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939</p>		
<p>Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939</p>		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
<b>Kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933</b>	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938		
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle		
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
Kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle		
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	<b>Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten</b>
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle		
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	<b>Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten</b>
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle	<b>NL ehdottaa Suomelle puolustusyhteistyötä ja aluevaihdoksia</b>	
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	<b>Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten</b>
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle	<b>NL ehdottaa uudelleen Suomelle puolustusyhteistyötä ja aluevaihdoksia</b>	<b>Suomi torjuu ehdotukset ja katkaisee neuvottelut</b>
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

# Huhti-elokuu 1938

- **Salaiset Jartsev-neuvottelut**

→ **Mitä Suomi tekee, jos Saksa hyökkää  
NL:oon Suomen kautta?**

→ **aluevaihtoksia?**

- **Taustalla: Saksa oli liittänyt Itävallan ja  
Tšekkoslovakian sudeettialueita itseensä  
(Münchenin kokous)**

→ **keskustelut lopetetaan,  
puolueettomuus**

# Expansion of Nazi Germany, 1933-39

**Expansion of Nazi Germany, 1933-39**

- Germany, 1933
- Saar region, 1935
- Rhineland, 1936

**Territory annexed**

- 1938
- 1939



to Hungary  
23 March  
1939

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	<b>Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten</b>
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle	<b>NL ehdottaa Suomelle puolustusyhteistyötä ja aluevaihdoksia</b>	<b>Suomi torjuu ehdotukset ja katkaisee neuvottelut</b>
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939		<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	<b>Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten</b>
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle	<b>NL ehdottaa Suomelle puolustusyhteistyötä ja aluevaihdoksia</b>	<b>Suomi torjuu ehdotukset ja katkaisee neuvottelut</b>
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939	<b>salaisessa etupiirijaossa Suomi NL:n etupiiriin</b>	<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

# Elokuu 1939

- Saksa + NL!!!
- Molotov-Ribbentrop -sopimus 1939
- Suomi NL:n etupiiriin!
- NL:lle vapaat kädet Suomen suhteen
- 1.9.1939 Saksa hyökkää Puolaan
- Baltian maiden oli annettava tukikohtia NL:lle



# Saksan ja Neuvostoliiton etupiirit syksyllä 1939



maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	<b>Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten</b>
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle	<b>NL ehdottaa Suomelle puolustusyhteistyötä ja aluevaihdoksia</b>	<b>Suomi torjuu ehdotukset ja katkaisee neuvottelut</b>
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939	<b>salaisessa etupiirijaossa Suomi NL:n etupiiriin</b>	<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939		

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	Suomi solmii sopimuksen 1932
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle	<b>NL ehdottaa Suomelle puolustusyhteistyötä ja aluevaihdoksia</b>	Suomi torjuu ehdotukset ja katkaisee neuvottelut
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939	<b>salaisessa etupiirijaossa Suomi NL:n etupiiriin</b>	<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>NL käynnistää etupiirijaon toteuttamisen → Suomi neuvotteluihin Moskovaan (5.10.1939)</b></li> <li>- NL vaatii osaa Karjalankannaksesta, saaria Suomenlahdelta, Hankoa tukikohdaksi</li> <li>- Suomelle tarjotaan alueita Itä-Karjalasta</li> </ul>	-

maailman tilanne	Neuvostoliiton reaktio	Suomen reaktio
Saksa erosi Kansainliitosta	<b>NL tarjoaa hyökkäämättömyyssopimuksia länsinaapureilleen</b>	<b>Suomi solmii sopimuksen 1932</b>
kansallissosialistit valtaan Saksassa 1933	<b>NL liittyy Kansainliittoon vuonna 1934</b>	<b>X</b>
Saksa liittää Itävallan itseensä 1938	<b>NL tarjoaa Jartsev-neuvotteluissa apua, jos Saksa hyökkäisi Suomen kautta NL:oon</b>	<b>Suomi katkaisee neuvottelut puolueettomuuteen vedoten</b>
Münchenin kokous 1938: sudeettialueet Saksalle	<b>NL ehdottaa Suomelle puolustusyhteistyötä ja aluevaihdoksia</b>	<b>Suomi torjuu ehdotukset ja katkaisee neuvottelut</b>
Saksan ja Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus 23.8.1939	<b>salaisessa etupiirijaossa Suomi NL:n etupiiriin</b>	<b>X</b>
Saksa hyökkää Puolaan 1.9.1939	<ul style="list-style-type: none"> <li><b>- NL käynnistää etupiirijaon toteuttamisen → Suomi neuvotteluihin Moskovaan (5.10.1939)</b></li> <li>- NL vaatii osaa Karjalankannaksesta, saaria Suomenlahdelta, Hankoa tukikohdaksi</li> <li>- Suomelle tarjotaan alueita Itä-Karjalasta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Suomessa liikekannallepano ja kaupunkien evakuointeja</li> <li>- Suomi tekee vain pieniä myönnytyksiä</li> </ul>

# Loka-marraskuu 1939: Neuvottelut

- **Kutsu Moskovaan!** (x3)
- **NL:n vaatimukset;**
  - **Suomenlahden saaret, Hankoniemi vuokralle ja osa Kannasta** (ja Petsamo)
- **Perustelu; Leningradin turvallisuus**
- **Suomelle pinta-alaltaan kaksinkertainen alue Itä-Karjalasta**
  - vaatimukset Suomen mielestä liiallisia
- **vain vähäistä lähentymistä**
- **Baltian mailta tukikohtia NL:lle!**

# Neuvostoliiton aluevaatimukset syksyllä 1939



## **Tehtävä 4 (oppikirjan tehtävä)**

### **Mistä eri syistä Suomi ei suostunut Neuvostoliiton aluevaatimukseen syksyllä 1939?**

- Myönnytysten pelättiin johtavan uusiin vaatimukseen ja mahdollistavan Neuvostoliiton helpomman miehityksen.
- Hyökkäykseen ei uskottu ja luotettiin, että ennen sitä Neuvostoliitto esittäisi vielä vaatimuksia, joihin tarvittaessa voitaisiin suostua ja näin estää sota.
- Suomi luotti Ruotsin apuun ja Kansainliiton tukeen.
- Suomella ja Neuvostoliitolla oli hyökkäämättömyyssopimus.

# Suomen kanta

- Marraskuussa (13.11.) Suomen valtuuskunta lähti Moskovasta

→ Ei suostuta

→ YH = ylimääräiset  
kertausharjoitukset

- puolueettomuus ja epäluulo
- NL käy hermosotaa (ei uskalla hyökätä)
- ”ei tuumaakaan” –mieliala

## **Tehtävä 4** (oppikirjan tehtävä)

# **Miksi Suomi ja Neuvostoliitto eivät luottaneet toisiinsa ennen talvisotaa?**

### Suomen näkökulmasta (historialliset syyt):

- **Epäluottamus.**
- **Neuvostoliiton uhka Suomen itsenäisyydelle.**
- **Kommunismin viha/pelko.**
- **Neuvostoliiton tuki punaisille.**
- **SKP aiheutti levottomuutta** (oli perustettu NL:ssa, tavoitteena oli vallankumous Suomessa).
- **Kommunistit olivat ajoittain aktiivisia Suomessa ja esim. vakoilivat Neuvostoliiton laskuun.**

## **Tehtävä 4 (oppikirjan tehtävä)**

**Miksi Suomi ja Neuvostoliitto eivät luottaneet toisiinsa ennen talvisotaa?**

### **Neuvostoliiton näkökulmasta:**

- **Suomi oli oikeistolainen valtio**
- **Heimosodat ja tuki Virolle.**
- **Suomi oli antanut esim. Ison-Britannian laivaston hyökätä alueidensa kautta Neuvostoliittoon.**
- **Suomessa kommunistien toiminta oli kiellettyä (mutta Suomessa toimi monia avoimesti kommunismin ja Neuvostoliiton vastaisia järjestöjä).**